

VESTNIK

PROSVETNIH ZVEZ

A. M. Slomšek.

(Ob 125 letnici njegovega rojstva.)

II. Ljudska izobrazba.

Kar je začel v šoli, je hotel Slomšek nadaljevati med ljudstvom. Ljudstvo mora čitati! V Slomškovih mladostnih letih je bilo s slovenskimi knjigami kaj žalostno. Ljudstvo ni zvalo brati, a če bi tudi znalo, ni bilo slovenskih knjig. Vsa književnost je bila šele v začetkih. Posvetni izobraženci so bili odtujeni svojemu narodu; duhovniki so bili prvi, ki so začeli pisati slovenske knjige, a malo jih je še bilo pred Slomškom, zlasti na Štajerskem ob nemški meji. Slomšek se je že kot dijak na gimnaziji pripravljaval, da bi pisal knjige; zlagal je lepe pesmi. Kot bogoslovec je že svoje tovariše bogoslovce učil slovenščine, da bi zamogli slovenskemu ljudstvu tem lepše slovenski pridigati. Rekli so: »Slomšek živi samo za bogoslovno učenost in za slovenski jezik.«

Kot kaplan je Slomšek videl, kako ljudje radi prepevajo vesele pesmi, med katerimi pa je bilo tudi mnogo nespodobnih. Pobožni Slomšek je hotel iztrebiti iz ljudstva nespodobne pesmi, zato je sam zlagal primerne pesmi za veselo ljudstvo (Sloven'c Slovenca vabi«, »En hribček bom kupil«, »Glejte, že solnce zahaja!«). Kot spiritual v bogoslovju v Celovcu je začel pisati knjige, najprej za mladino po šolah. Izdal je pripovedi, pravljice in pesmi za mladino. Tudi za odraslo mladino: »Krščansko devištvo«

za dekleta: »Ljube mladenke, zdaj je še vašega življenja vesela pomlad ali vlgred. Zdaj so dnevi vaše sreče, ako živite lepo, čisto in pošteno... Kar sejete zdaj, boste žele nekdanj...«, za fante pa »Življenja srečen pot«. Ne moremo naštetih vseh knjig, nad 50 jih je: šolske, mladinske, poučne, nabožne; pesmi, po-vesti, pravljice; pridige; življenjepisi — slavni Slovenci: pisatelji, duhovniki, narodni delavci, šolniki, zdravniki, kmetje; ti življenjepisi so mojstrski. Zlasti pesmi je rad zlagal — kar na sprehodu. Cerkvene in lepe posvetne pesmi je gojil. Spisal je knjigo »Šola veselega petja«. Rekel je: »Ni je slajše reči na svetu, kakor je lepa pesem; ni jih pa tudi na svetu ljudi, ki bi rajši peli kakor Slovenci; in lepšega daru ne vem, kakor jim čedne pesemce dati.« (Zdravice z napevi!)

Vendar Slomšek s posameznimi knjigami, za ljudski pouk in zabavo namenjenimi, še ni bil zadovoljen. Hotel je ustanoviti »Društvo za izdajanje dobrih slovenskih knjig«. Vlada mu tega ni dovolila. Zato je ustanovil »Drobtinice« (1846) s članki, povestmi, prilikami in basnimi. Koliko so Slovencem koristile, ni mogoče popisati. Bile so neusahljiv vir zlatih nauk, prave modrosti in zdravih nazorov; po njih je dobilo ljudstvo veselje do čitanja, začelo se je zanimati za prosveto; svoje misli o ustanovitvi društva za izdajanje cenениh in primer-

nih knjig za priprosto ljudstvo pa tudi poslej ni opustil. L. 1852. je bila družba osnovana, Slomšek je prvi daroval lepo vsoto 500 glđ. in napisal prvo knjigo za **Mohorjevo družbo** »Šola veselega petja«.

Vsestranski omiki slovenskega naroda je posvečena ta **Družba sv. Mohorja**. Njo je Slomšek ustvaril, rodila se je v njegovi glavi. Slovenski narod ne sme pozabiti, da je v prvi vrsti Slomškova zasluga, kar je Družba sv. Mohorja storila dobrega. Okoli 20 milijonov knjig je razposlala Družba sv. Mohorja v 70 letih med slovenski narod! Pomen Družbe sv. Mohorja je za nas Slovence neprecenljiv, njene zasluge nepopisne. Delala je vedno le za duševno korist naroda; s posebno pazljivostjo se je vedno ozirala na različne potrebe preprostega ljudstva, zlasti gospodarske. Mohorjeva družba je najplodovitejša misel Slomškove bistre glave.

Slomšek — vzor ljubezni do naroda.

Slomšek je ljubil slovenski narod iz globine srca, zanj se je učil, ko je bil dijak, zanj je pisal, ko je odrasel, zanj je bedel do pozne noči, zanj vstajal zgodaj zjutraj, zanj si pritrgoval pri spanju. Iz ljubezni do slovenskega ljudstva je toliko storil za slovenske šole, spisal toliko knjig. »Ni treba, da živim, treba pa je, da spolnim svojo dolžnost!« je odgovoril zadnje dni, ko je komaj še hodil po Sloveniji. »Počival bom v grobu, zdaj moram delati!« Kako je Slomšek ljubil slovenski narod, slovenski jezik! »Slovenka me je rodila, Slovenka me je dojila, naj me slovenščina tudi sina hvaležnega ima! Zemljo materno obdelovati želim, dokler nekdanj v materni zemlji počivam, ako bo božja volja tako!« K ljubezni do domovine je Slomšek ob vsaki priliki vnel in navduševal, kakor je sam celo življenje posvetil slovenskemu narodu. Slomšek je hotel Slovincem preskrbeti **pravico in enakopravnost v uradu in šoli**. Poleg tega je Slovence budil, naj se zavedajo svoje narodnosti in naj jo s ponosom in častjo kažejo! Zadnje leto svojega življenja 1862 je kot škof rekel v mariborski Slovanski čitalnici: »Ako hočemo, da

bo slovenska beseda slovela, imela čast vpričo narodov in naših sosedov, jo sami prvi spoštujemo; povejmo ljudem, kaj materni jezik velja, da ga bo tudi ljudstvo spoštovalo! Držimo se z obema rokama slovenščine, skrbimo za njeno omiko sebi in svojim. Jezik je najzlahtnejši dar božji, pismo našega rodu, po katerem se spoznamo in spoštujemo. Narodna beseda je večjidel mati narodne slave. Kdor svoj materni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah tepta in ne ve, koliko škodo si dela. Kdor se tako starega, imenitnega jezika sramuje, je podoben človeku, ki lepo, pošteno oblačilo raz sebe strga, ki mu ga je dal dobri oče, se obleče po tuje in misli, da bo lepše. Slovenski jezik le tisti malo obrajta, ki sveta ne pozna in ne ve, kakšni ljudje živijo na svetu. Materni jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od svojih starih.« Neštetokrat je ponavljal Slomšek: »Prijetelji, ne pozabimo, da smo Slovinci!«

Preselitev škosije. Poleg knjig in drugih del za izobrazbo slovenskega naroda je za slovenski narod največje delo to, da je l. 1859. preložil škofijski sedež iz Št. Andraža na Koroškem v Maribor in tako združil cerkveno vse štajerske Slovence. To je ena največjih zaslug, ki si jih je pridobil Slomšek za Slovence na severni meji. Prej so bili štajerski Slovinci cerkveno razdeljeni med krško in graško škofijo, v kateri jih je bilo blizu 200.000. Slovenci graške škofije so se pritoževali, da svojih škofov — Nemcev ne razumejo ter želijo višjega pastirja, kojega glas bi razumeli. Bile so velike težave, 11 let je trajalo; a Slomšek ni miroval poprej, dokler ni dosegel! Slomšek je hotel živeti sredi svojega naroda in delati zanj sredi njega, ne pa na meji v Št. Andražu. Slomšek je škofijo uredil po narodnostnem načelu. 11 let je delal. Težkoče so bile velike, a Slomšek se ni udal!

Drugo, kar je bilo za narodno življenje ravno tako važno, je bilo to, da se je briga za dober **narodni duhovniški naraščaj**. L. 1859. je otvoril v Mariboru bogoslovnico, ki jo je imenoval zenico svo-

jega očesa. Prej so se odgajali bogoslovci v nemškem Celovcu, zdaj jih je hotel imeti bliže sebe, da bi jih vzgajal narodno. **Mariborsko bogoslovje** je za cerkev in slovensko narodnost na Spodnjem Štajerskem največjega pomena.

Da bi si vzgojil dovolj slovenskih narodnih duhovnikov v povsem svojem duhu, je hotel nase navezati **že srednješolec** ter med njimi izbirati bodoče duhovnike. Že l. 1847. je ustanovil Podporno društvo za uboge dijake lavantinske škofije, ki je omogočalo učenje tudi ubožnim, a nadarjenim in marljivim dijakom. L. 1850. se je s Slomškovo pomočjo ustanovilo v Celju dijaško semenišče »**Maksimilijanum**« v Mariboru pa »**Viktorium**« 1859. Slomškova dobrotljivost je bila toliko, da je več mesecev, ako še druge podpore ni bilo, dajal za dijake hrano iz lastne kuhinje.

A Slomšek je za svoje narodno prepričanje moral **trpeti!** Zaradi njegove ljubezni in dela za slovenski narod so ga dunajski vladni krogi gledali po strani, in večkrat je bil celo pod tajnim policijskim nadzorstvom. Ko je Slomšek za to zvedel, je samozavestno dejal nekemu visokemu uradniku v ministrstvu: »Jaz se ne bojim vse evropske policije!« Zato Slomšek tudi ni prejel nikdar nobenega odlikovanja od avstrijskega cesarja. Toda za to se ni brigal! Živel je v času, ko je pretil pogin našemu narodu! Živeti ali umreti! Slomšek je to vedel, zato se je s pogumnim srcem postavil v prvo vrsto narodnih bojevnikov! »Vsak pošten mož ljubi svoj materni jezik in se ne sramuje svojega rodu.« — Deželni in

državni vladi je bil Slomšek nepriljubljen. Dolžili so ga celo veleizdaje. Brezmejna ljubezen Slomškova do slovenskega naroda je bila vzrok, da so ga višji krogi prezirali in obrekovali. Najhujši sovražniki so bili v njegovi okolici v Mariboru. Narodni nasprotniki so ga na nečuten način črtili in preganjali, sumničili, obrekovali in zasledovali in tožili so ga, kjer so ga le mogli. V Mariboru so nahujskali poulično druhal proti njemu in proti njegovim oknom so metali kamenje. Ko je Slomšek nekaterikrat v Slovanski čitalnici v Mariboru govoril in vnehal Slovence, svoje rojake, za narodno delo, je dospelo sovraštvo proti njemu do vrhunca. Ni si bil več v svesti osebne varnosti; prijatelji so mu svetovali, naj mesto zapusti, sicer se mu utegne kaj hudega zgoditi. Tudi po drugih nasprotnih trgih in mestih so ruvali proti njemu zaradi njegovega odločnega narodnega prepričanja. Ravno ob večeru njegovega življenja so se zbirali pogubonosni, strahovitji viharji nad njegovo glavo. Njegovi ožji prijatelji so že trepetali in se bali za njegovo življenje, Slomšek pa je ostal nepremakljiv kakor steber. »Naj govorijo ljudje, kar hočejo!... V pravici je naša bodočnost, naša zmaga!« je rekel smehljaje. Bil je pripravljen, da rajši žrtvuje svoje škofovsko dostojanstvo in svoje življenje, nego da bi se izneveril svojemu slovenskemu narodu. Vse sovraštvo je hladnokrvno prenašal, bal se ni nikogar.

Bil je značaj, ki živi in umre za svoja načela!

Osnutek modernega društvenega odra.

Za glavnim zastorom stoji oderski okvir ali proscenij v ožjem smislu besede. Obstoja iz dveh »stolpov« in iz »trama« ali »stropa«, ki leži prosto na stolpih. Skica št. 5 kaže tak proscenij. Proscenij je za manjše odre iz lesa (iz 1.5 do 2 cm debelih desk) za večje pa iz platnenih kulis, ker bi bil sicer pretežak. Tram mora biti zmeraj iz kulis, kadar presega oderska odprtina širino

4 m. Za višino proscenija bo ta meja nekako 3.5 m. Stolpi in strop proscenija sestojeta iz posameznih plohov, ki so med seboj zvezani s posebnimi tečajji. Ti tečajji dovoljujejo, da se stene lahko odpirajo na dve strani. Ker so stene stolpov in stropa na obeh straneh drugače barvane, imamo s tem proscenij v dveh barvah. Stolpi obstoje iz treh pravokotno med seboj zvezanih plohov, tako da

stolp stoji sam od sebe. Navadne mere za te tri stene so 100, 140 in 100 cm. Ena od 100 cm širokih sten je razdeljena na dva dela po 40 cm. Enako je napravljen strop, ki ima eno navpično in ostale vodoravno položene kulise. Če je oderska odprtina razmeroma široka, lahko strop v sredi privežemo za galerijo ali oderski strop, da se preveč ne ulekne. Na vsakem koncu tega stropa imamo pritrjeno vrv, s katero ga po potrebi dvignemo, kadar ga ne rabimo, ali pa če potrebujemo stolpe drugje. Tako prirejen proscenij se lahko naravna na razne globine, n. pr. 70 cm, 100 cm, 140 cm, 240 cm itd., kakor pač postavimo stolpe in kolikor sten odpremo v globino. Na iste mere se prilagodi tudi strop. V srednji stolpovi steni imamo vrata, event. še eno okno. V eni stranski steni, ki ni predeljena, je okno, ki je za oba stolpa enako, med tem ko naj bodo vrata za vsak stolp različna. V odprtine za okna in vrata vstavimo še 20 cm globoke lesene okvirje, ki dajo stenam debelino. Vse to vidimo na sliki. Mesto vrat obesimo zadaj male zastorčke. Poleg tega napravimo še plohe v velikosti vratnih in stenskih odprtin, da moremo te po potrebi zakriti.

Zadaj za tem okvirjem (proscenijem) imamo še en zastor, imenovan »vmesni zastor«, ker je vmes med glavnim zastorom in pravo scenerijo. Pritrjen, oz. obešen je lahko na oderski strop ali pa kar zadaj za proscenij. Ta zastor za pira proscenijski prostor. Vmesni zastor je bel ali siv in služi poleg svoje funkcije kot zastor še za skioptične ali kinomatografske slike. Zato ne sme biti naprav-

ljen na odgrinjanje, ker se delajo pri tem gube.

Tako prirejen proscenij ima nešteto prednosti pred drugimi sistemi. Konstrukcija stolpov in tramu na njih daje oderski sliki plastičen okvir v dobrednem smislu. Ta okvir lahko stoji ob vsaki sceneriji, tudi ob gozdni. Le vrata in okna se za ta slučaj zakrijejo s plohi, ali se pa stolpi obrnejo tako, da kažejo le plohe stene. Globino okvirja pri takih scenah lahko nastavimo le na 50 cm. Pokrajinska slika, gledana skozi ta okvir, zelo pridobi na plastiki. Če spustimo vmesni zastor, dobimo spredaj že pozorišče za manjše prizore, celo stilizirana pokrajina se da postaviti spredaj pred ta zastor. Proscenijski prostor izborna služi govorniku ali pevcem, ki nastopajo pred predstavo. Zadaj za zastorom imamo lahko napravljeno že vso scenerijo za prvo dejanje, s čemur prihranimo dolgo pavzo. Da služi ta prostor za skioptikon in kino, smo že povedali. Razlagatelj stoji dovolj spredaj, slike so radi bližine tudi dovolj jasne. Pri notranjih, t. j. sobnih in podobnih scenerijah, porabimo skoro cel proscenij kot kulise. Pri tem se odpre zadnja stena stolpa (t. j. stena z oknom) proti sredi odra, tako da tvori podaljšek srednje široke stene. Na ta način prihranimo dosti sobnih kulis. Ker je proscenij slikan na obe strani in sicer tako, kot sta obe garnituri sobnih kulis, in se lahko na obe strani obrača, zato se od kulis sploh ne loči. Oba stolpa se dasta poljubno premikati po odru in prideta v poštev tudi v zunanjih scenerijah kot hiša, stolp, zid, stražnica itd.

Fr. Tomažič:

Kako pridobiti neorganizirane fante za društvo?

Nikakor se ne sme prezreti resnice, da naši fantje niso tako mrtvi za društvo in težko pridobljivi, kakor se zdi. Le skeptični, neverjetni so. Na tihem opazujejo: kateri so v društvu, kaj delajo in kako živijo, najbolj pa jih zanima, kakšen vpliv ima društvo na one, ki so že notri. Zato je živahno smotreno delo

v društvu in lepo življenje ter obnašanje članov najboljša agitacija, ki nevidno a zelo močno vpliva na neorganizirance. Zmotno je mnenje nekaterih, ki mislijo, da le zunanji nastopi, lepa zunanost fanta vleče. O fant gleda globlje. Res je pač to, da ga blesteči nastopi napravijo radovednega. A to še

ni vse. S tem postane fant le pozoren, ni pa še pridobljen za organizacijo.

Neprimerno važen činitelj je domača hiša. So hiše, ki so pravo semenišče dobrih agilnih apostolov. Žalibog pa ni malo tudi takih, kjer je strašno sejmišče pravcati lumpov. Zato ne sme noben voditelj ali odbornik društva pozabiti, da ne bi vpošteval zakona o podedovanju, to se pravi, treba je ozirati se tudi na gnezdo, odkoder je ta ali oni fant. Na slabo »sorto« je treba bolj paziti, trebati in če ne gre drugače tudi odrezati, da se ne zaredi črv, ki vse pokvari.

Ali skrbi vsako društvo za stalen naraščaj? Eden izmed odbornikov naj ima stalno nalogo pridobivati in vaditi mladi naraščaj, moški — fantiče, ženska — deklice! Mladino je treba primerno zaposliti in seznaniti z vsem društvenim delom. Za to nalogo ni vsak dober. Še najboljši bo komaj kos.

Eno izmed dobrih sredstev, da se pridobi neorganizirance, je pozitiven odgovor na vprašanje, ali so v vašem društvu tudi očetje in matere? Ali so ti zadovoljni z delovanjem društva? Ali društvo pospešuje lepo družinsko življenje in neguje četrto božjo zapoved? Če vsako društvo na ta vprašanja lahko samozavestno odgovori »ja«, potem ne bo v skrbeh glede neorganizirancev. Ta

trojni »ja« bo najboljša reklama. Samo zloglasni bodo zunaj.

Slednjič še nekaj. V naših društvih se premalo oziroma nič ne vpoštevata blagoslov božji in milost iz nebes. Delamo, trudimo se, garamo in mnogo govorimo, igramo še več, tudi pojemo — le molimo pa prav nič. Ali začenjamo novo poslovno leto v božjem imenu, z molitvico ali morda celo s sv. mašo za društvo? Toliko sejemo, ali pa pred sejo oz. po seji priporočamo svoje delo in načrte nebeskemu Očetu? Kajpak, bojimo se prevelike pobožnosti. Kako je že delal ranjki idealni g. Povše. In to ni bila hinavščina! Brez molitve ni božjega blagoslova. Brez božjega blagoslova ni uspeha. Če pa vsega ni, čemu toliko žrtev in truda! »Ne tisti, ki sadi ali seje, tudi ne tisti, ki priliva, je glavni, ampak oni, ki daje rast in ta je Bog.« (Besede sv. Avgušтина.)

Da povzamem jedro, poudarjam: Da se pridobi za društvo neorganizirane fante, je treba: 1. v društvu lepe urejene domačnosti, 2. v vodstvu močne osebnosti, 3. kreditnih fantov-članov, 4. osebnega stika, 5. vse društveno delo in življenje mora biti smotreno urejeno za ciljem, 6. dobrih domačih hiš, 7. stalnega naraščaja mladine, 8. zadovoljnosti in sodelovanja starišev, 9. in molitve za božji blagoslov.

Občni zbor Prosvetne zveze v Ljubljani.

Dne 25. novembra 1925 je podal odbor Prosvetne zveze letni račun o svojem hiševanju na XXVIII. rednem občnem zboru, ki se je vršil v Akademskem domu. Ob 10. uri otvoril občni zbor g. predsednik dr. Mohorič, pozdravi prevz. g. knezoškofa dr. Jegliča, zastopnika Orlovske zveze, Ženske zveze, Slomškove in Pevske zveze, dalje zastopstvo Marijanske Prosvetne zveze. Zahvali se predvsem Kat. Tiskovnemu Društvu v Ljubljani, katero pač največ žrtvuje za Prosvetno zvezo in s tem za prosvetno delo v naši škofiji. Prosi merodajne faktorje še nadaljne podpore. Da se naša

organizacija ne more popolnoma razmahniti je pač eden poglobitvinih razlogov premajhen prostor v katerem se stiska centralna pisarna in knjižnica. Zato moramo skrbeti, kako bi prišli do večjih prostorov. Zahvalil se je predsednik dalje naši, za prosvetno delo vneti duhovščini in Kat. starešinstvu, ki je presrbovalo Prosvetno zvezo s predavatelji.

Tajnik g. Zor poda svoje poročilo, ki je v glavnem obsegalo sledeče postavke:

Opravljeni zapisnik izkazuje 2465 tekočih števil; odposlanih je bilo 1650 dopisov, došlih 1230. Razposlalo se je še

1172 okrožnic in 10.500 letakov. Odbor je imel 36 sej. Sprejetih je bilo 118 sklepov, ki so se razen 7^{vsi} tudi izvršili. Matična knjiga izkazuje 200 starih in 16 novih društev. Izmed teh je poslalo 154 društev popolno statistiko. Članov štejejo ta društva 10.970, med temi je 5597 moških in 5330 ženskih. Priredila so društva 747 predavanj, med temi 62 zdravstvenih s pomočjo filmov po drž. hig. zavodu v Ljubljani in 365 skioptičnih po Prosvetni zvezi. Raznih prireditev je bilo 77 prosvetnih večerov 85 in le 29 veselice. Izletov je bilo 30, odborovih sej pa 810; 35 društev je tekom leta spremenilo pravila in 46 društvom se je izposlovalo dekret o znižanih taksah na vstopnice. Društvenih domov šteje prosvetna zveza pod svojim okriljem 104; 116 društev ima lastne zastave; 9 društev ima kompletne godbe na pihala z 210 godci, 4 društva imajo popolne orkestre s 96 godbeniki, 16 društev ima lastne tamburaške zборе s 118 člani.

V Prosvetni zvezi se je osnovala izposojevalnica skioptičnih slik in aparatov, edina tovrstna naprava v celi naši državi. Na razpolago je 178 serij s 5000 slikami in 5 skioptičnih aparatov, med temi najmodernejši tip »Universal« za razglednice in stereoskopične slike. Med letom je bilo izposojenih 365 serij s 12.789 slikami. Skioptičnih predavanj se je udeležilo 65.500 oseb. Izposojevalnica je preskrbela 12 društvom nove aparate, tako da ima že 34 društev lastne skioptikone in 2 kinoaparata. V društvih je bilo 60 kino-predstav. Prijavljeni so Zvezi tudi 4 radio-klubi, ki so nudili že nad 400 koncertov.

Blagajnik g. Pleničar poda svoje točno

sestavljeno poročilo; na podlagi tega poročila je bilo v letu 1924-25 820.287-23 dinarjev denarnega prometa pri Prosvetni zvezi. Skupna aktiva znašajo 260.797-76 dinarjev, istotoliko pasiva. V bilanci se izkazuje račun zgube in dobička v iznosu 30.800-39 dinarjev. Iz blagajniškega poročila se spozna živahen promet, ki je vladal v letu 1924-25.

Knjižničar g. Poznič poudarja, da sta delo in promet v knjižnici letos zelo narastla. Ob zaključku poslovnega leta 15. novembra je štela knjižnica za 1748 zvezkov. Pomnožila se je knjižnica za 1748 zvezkov. Izposojenih je bilo od 1. oktobra 1924 do 15. novembra 1925 skupaj 12.830 knjig, povprečno 39 knjig na dan. Od 7. marca do 15. novembra t. l. je obiskalo knjižnico 3289 oseb. Centralna knjižnica se je potrudila, da bi ostala v stalnem stiku s knjižnicami po deželi. Mnogim knjižnicam je preskrbela vezavo in nabavo novih knjig. Statistiko je poslalo 116 knjižnic, ki štejejo 39.387 knjig, vsak povprečno 350. Izposojenih je bilo 25.280 knjig. Upoštevati je treba, da se te številke glase komaj za polovico knjižnic. Te številke bi se pri vseh društvih zvišale za polovico. Z ozirom na na lansko leto se je zaznamoval velik napredek. Dela pa ostane še dovolj in še dolgo ne bomo mogli biti s stanjem naših knjižnic povsem zadovoljni.

Za Pevsko zvezo poda poročilo prof. Bajuk. Zveza ima točasno 6 okrožij in šteje 103 pevske zборе s 3400 pevci. Pevskih koncertov je bilo v preteklem letu 46. Izdaja lastno glasilo »Pevec«, ki šteje 700 naročnikov. V poglobitev njenega dela bo služil tečaj za pevovodje. Priprave za ta tečaj so že v teku.

Občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru.

Dne 23. nov. 1925 se je zbralo nad 100 delegatov včlanjenih društev v dvorani Zadružno-gospodarske banke v Mariboru k rednemu obč. zboru Prosvetne zveze. Predsednik dr. Hohnjec otvori obč. zbor pozdravi navzoče ter se v svojem krasnem govoru spomni naših jubilan-

tov Slomška, Kreka in Prešerna. Nato poda g. J. Stabej tajniško poročilo, iz katerega povzamemo sledeče podatke: Društev šteje zveza 156, izmed katerih je poslalo pregledniške pole 140, torej 89%. V teh društvih je včlanjenih 13.299 članov. Knjižnic imajo vsa društva 144,

v katerih je skupno 49.955 knjig. Izposajalo je 110 društev, ki so izposodila skupno 50.849 knjig. Izdatke je navedlo 93 društev, ki so izdala 48.674 Din. Število odborovih sej je znašalo pri 121 društvih 590. Predavanj je bilo v 81 društvih 572. Gledaliških predstav je bilo 319. Drugih prireditev je bilo 50. Dramatičnih predstav se je udeležilo 97.902 obiskovalca. Blagajniški promet je znašal v 114 društvih 511.620 Din. Lastne društvene domove ima 23 društev, lastne zastave pa 17 društev. Razna društva so izkazala sledeče odseke: 9 mladeniških s 248 člani, 28 dramatičnih s 296 člani, 38 pevskih z 640 člani, 18 tamburaških z 141 člani, 3 Čebelice, 3 treznostne, 1 bralni, 1 socialno-znanstveni, 1 retorični, 3 godbene, 1 tiskovni, 2 telovadna, 2 časnikarska odseka, 1 orkester in 1 olupševalni odsek. Članarino je vplačalo zvezi 136 društev, torej 80%, Vestnik pa 130 društev.

Blagajniško poročilo poda g. Joško Malesič, ki izkazuje 279.341.91 Din prometa.

Knjižničar g. Franc Kramberger poroča, da ima osrednja knjižnica 3602 dela v 4425 zvezkih. Za to knjižnico je Prosvetna zveza izdala v preteklem letu 13.000 Din. Izposodila je 2010 knjig. Izdala je tri potovalne knjižnice.

Predsednica Dekliških zvez gđc. M. Crček poroča, da je v zvezi včlanjenih 62 Dekliških zvez z 2500 članicami. Dekliške zveze obračajo posebno pozornost gospodinjski izobrazbi, zavedajoč se, da si s tem gradijo temelj bodoči družinski sreči. Nadalje je priporočala skrb in ljubezen narodnih noš in za ohranitev narodnih običajev in slovesnosti.

Na predlog revizorjev je občni zbor sprejel absolutorij s pohvalo dosedanjemu odboru; nakar so se vršile volitve novih odbornikov. Občni zbor je zaključil predsednik.

Odbor.

Pri prvi prihodnji seji naj sklepa odbor, katere člane pošlje na letošnje tečaje, ki jih priredi Prosvetna zveza med 31. I. in 2. II. 1926. Ako odbor želi, da bo društveno življenje napredovalo pod njegovim vodstvom, mora skrbeti za spopolnitev vsestranskega društvenega dela. V tem oziru naj nikar ne štedi. Čim popolnejše bodo igre, tembolj bodo obiskane in temveč bo prišlo v blagajno.

Tečaji bodo sledeči:

1. Maskerski tečaj se vrši v nedeljo 31. jan., 1. in 2. febr. Vsak udele-

ženec ali udeleženka naj prinese s seboj: 1 brisačo in eno manjšo garnituro šmink. Garnitura šmink se bo dobila tudi na tečaju.

2. Tečaj za knjižničarje in knjižničarke se bo vršil 2. febr. Tečaj je posvečen praktičnemu delu v knjižnici.

Vsako društvo naj žrtvuje stroške, ki bodo obsegali vožnjo in hrano. Pouk je brezplačen, kakor tudi stanovanje. Priglasje sprejema Prosvetna zveza do 28. januarja t. l.

Življenje v društvih.

Občni zbor »Bralnega društva v Gorjah« 28. nov. 1925. Predsednik Jožef Pristov otvori pri precejšnji udeležbi članov občni zbor, pozdravi navzoče, ugotovi sklepčnost in naznani dnevni red. Tajnik poroča: Odbor je imel od zadnjega obč. zbora 3 seje. K temu poročilu prečita v zadnji seji (26. okt. 1925) odobreno po-

godbo s hišnikom, da jo obč. zbor vzame v pretres, da se ev. še popravi. Sprejme se neizpremenjena. Dalje poroča, da je bilo prejetih in oddanih v preteklem poslovnem letu 77 dopisov (cf. vložni zapisnik). Poročilo se odobri. — Knjižničar poroča: Prebranih je bilo skupno okrog 700 knjig. Člani naj na knjige bolj pazijo.

Se odobri. — Blagajnik poročaja: Dohodkov preteklo leto 17.832.75 Din, izdatkov 2671.40 Din, ostanek 15 160.35 Din. Ta se je oddal odboru za zgradbo doma. — Orel poročaja: Članov 21. 11 telovadcev, 10 netelovadcev. Starešine 3; višjega naraščaja 9, nižjega 12. Telovadba je za člane dvakrat na teden, za naraščaj pa za vsakega po enkrat. Fantovski sestanki tedensko. Udeležba pri prireditvah: Okrožna na Jesenicah, ekspozitivna v Radovljici, obakrat polnoštevilno. Praznovali orlovske praznike s skupnim obhajilom. Nastopili na prosvetnem večeru 21. junija s kratko akademijo in 23. avg. na društvenem praznovanju 45 letnice. Sedaj se pripravlja akademija. Manjka pa odseku sredstev za nabavo telovadnega orodja. — Orlice. Namesto Orlic poročaja Minka Kobal menda, ker zastopa ženske v glavnem odboru: Članice je 19, telovadkinj 10. Nastopile so: na Jesenicah, v Radovljici, na prosv. večeru 21. junija in na društveni prireditvi 23. avg. Sestankov nimajo, telovadijo enkrat na teden. Gojenk imajo 12, mladenk 15. Tudi te telovadijo enkrat na teden. — Pevec: Tedensko 4 vaje za cerkveno in narodno petje. — Dramatika: Od zadnjega obč. zbora je odsek igral 2 igri. Vsaka

se je enkrat ponovila. Dne 22. nov. je bil obč. zbor z volitvami in predavanjem o pravilnem društvenem življenju. Igralska garderoba se je pomnožila za nekaj kosov nove obleke. — V imenu preglednikov poročaja Martin Jan in omenja, da so knjige in računi v redu, ter predlaga absolutorij, ki je bil soglasno sprejet.

Skioptična predavanja so se vršila 5. XI. Samostan Stična, Pompeji, Črni maček, Potovanje na severni tečaj. 7. XI. Šiška, Mala Terezka, dr. Fabjan. 8. XI. Bled: Dalmacija, g. Zor. 8. XI. Koroška št. Vid nad Ljubljano: Koroška, dr. Rožman. 9. XI. Lichtenturn: Dalmacija, g. Zor. 9. XI. »Zbor« duhov. mladeži Zagreb: Planine, humor. krokodil. 9. XI. Rok. dom, Pariz, g. Gabrovšek. 10. XI. Mladinski dom, Lurd, Lurški čudeži, dr. Zamjen. 10. XI. Uršulinke, Koroška, g. Zor. 11. XI. Jesenice, Naše meje proti Italiji, g. Zor. 12. XI. Dobropolje, Martin Krpan, g. Presetnik. 15. XI. Dob. Slomšek, Ribničan Urban, g. Ambrožič. 15. XI. Smlednik, Naše meje proti Italiji, prof. Capuder. 16. XI. Ribnica, Rim, g. Črnilec. 16. XI. Franč. prosv., Mala Terezka, g. provinc. Čebulj. 16. XI. Šiška, Naše meje proti Italiji.

(Dalje še pride.)

Ženski odsek.

Zborovanje ženske zveze. Prvič vas, drage članice vabi ženska zveza na zborovanje, ki se bo vršilo 31. januarja 1926. Današnji čas kliče na plan tudi naše ženstvo, matere in dekleta. Žensko vprašanje v naši državi ne bo toliko časa rešeno, dokler ga ne rešimo me same. Vprašanje o zaščiti matere, o zaščiti otroka je pred odločitvijo, rešiti se pa ne sme brez nas. Zato se pridružite našemu gibanju, pristopite k Kat. prosvetnemu društvu, kjer zahtevajte, da se osnuje takoj ženski odsek. Vsako društvo, vsak krožek, vsak odsek, vsaka dekliška zveza naj pošlje

svoje najbolj vnete članice 31. jan. na prosvetno zborovanje ženske zveze, ki se vrši v Ljubljani. Na sporedu so zelo zanimiva predavanja: 1. dr. Korošec: Žena in politika. 2. Cerkev in žena, predavanje s krasnim skioptičnimi slikami. Predava dr. Rožman.

Občni zbor Slovenske kršč. ženske zveze se bo vršil 31. jan. ob 4. uri popoldan v Akademskem domu. Dolžnost vseh in vsake članice je, da se obč. zbora udeleži in da pomaga, poživeti žensko gibanje v naših vrstah. Torej na veselo svidenje dekleta in žene 31. januarja v Ljubljani!